

Marcin Duma, *Rożański Jan (1923–2005)* [w:] *Przemyski słownik biograficzny*, t. 2, pod red. Lucjana Faca, Tomasza Pudłockiego, Anny Siciak, Przemyśl 2011 s. 106-114

Rożański Jan, herbu Poraj. 10 V 1923 r. Przemyśl – 26 IV 2005 r. Przemyśl. Żołnierz Armii Krajowej, uczestnik kampanii wrześniowej, więzień obozu Gross-Rosen, autor przewodników turystycznych, działacz kulturalny. Syn Ludwika Rożańskiego i Marii z domu Rutkowskiej.

W latach 1930–1937 uczęszczał do Szkoły Podstawowej im. Tadeusza Czackiego, a następnie do Gimnazjum im. Kazimierza Morawskiego. Wybuch wojny we wrześniu 1939 r. zmusił Rożańskiego do przerwania nauki, którą wznowił zaraz po zakończeniu wojny. Zainteresowania krajoznawstwem i historią rozwijał w harcerstwie i Kole Krajoznawczym Młodzieży Szkolnej, a także w Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół”, do którego (idąc śladami ojca) zapisał się w 1938 r. Tam w latach 1938–1939 przeszedł przeszkolenie w Przysposobieniu Wojskowym, a na przełomie sierpnia i września 1939 r. brał udział w pracach związanych z obronnością kraju.

W okresie podziału miasta na dwie strefy okupacyjne, które rozdzielała granica na rzece San, zbierał i konserwował broń, którą ukrywał następnie w zakamarkach muru obronnego przy ulicy Basztowej 20, gdzie urodził się i mieszkał. Po uzyskaniu powielacza z „Sokoła” i wypożyczeniu od ks. Wojciecha Lewkowicza (swojego katechety) maszyny do pisania, układał i drukował teksty apeli i ulotek, które miały na celu zwalczanie wrogiej propagandy. Przygotowane materiały rozprowadzał wśród młodzieży szkolnej. Wiosną 1940 r., dzięki znajomości z Tadeuszem Wawro, nawiązał kontakt z działaczami narodowymi ze Lwowa,

od których otrzymywał nielegalną prasę i ulotki celem rozprowadzania ich w Przemyślu.

Po uderzeniu Niemiec na Związek Radziecki 22 VI 1941 r. rozpoczął pracę jako dezynfektor na terenie Generalnej Guberni w Powiatowym Wydziale Służby Zdrowia w Przemyślu. Umożliwiło mu to uprzednie przeszkolenie, które przeszedł w Drohobyczu w okresie okupacji radzieckiej. Zaistniała sytuacja okazała się dla Rożańskiego niezwykle korzystna. Z uwagi na specyfikę wykonywanej pracy, dysponował stałą przepustką nocną, która w późniejszym okresie okazała się nieocenioną pomocą w nawiązywaniu kontaktu z ruchem oporu. Jesienią 1941 r. koledzy działający w Związku Walki Zbrojnej przedstawili Rożańskiego komendantowi Placówki nr 1 – „Miasto”, chorążemu Leonowi Wysockiemu – pseudonim „Odrowąż”. W mieszkaniu przy ulicy Basztowej 20 doszło do zaprzysiężenia Rożańskiego, który przyjął pseudonim konspiracyjny „Poraj” i został skierowany (dzięki całonocnej przepustce) do pracy w komórce Wywiadu Strategicznego Związku Walki Zbrojnej. Różański działając wraz z Antonim Pitulą – ps. „Ząb”, Zbigniewem Petru – ps. „Miroslaw” oraz Mieczysławem Rolaerem – ps. „Pożarski” obserwował linie komunikacyjne z transportami wojskowymi udającymi się na wschód, składał meldunki komendantowi „Odrowążowi”, a także rozprowadzał centralny organ prasowy ZWZ – „Biuletyn Informacyjny” oraz „Odwet”.

W sierpniu 1942 r. w wyniku licznych aresztowań wśród kadry kierowniczej Obwodu ZWZ-Armia Krajowa (aresztowany został komendant „Odrowąż”) utracił kontakt z organizacją. Dzięki znajomościom z działaczami podziemia we Lwowie (T. Wawro) nawiązał kontakt z Narodową Organizacją Wojskową działającą w Przemyślu, która w tym czasie została pod-

porządkowana strukturoom Armii Krajowej. Pod dowództwem por. Tadeusza Sobola przeszedł przeszkolenie w konspiracyjnej podchorążówce. Jako członek AK objął również kierownictwo nad 15-osobową grupą zajmującą się wywiadem i rozprowadzaniem prasy narodowej. W ramach działań konspiracyjnych, regularnie raz w tygodniu, odbierał egzemplarze „Walki” i „Polaka” w punkcie kontaktowym (domek p. Knoblochów przy ul. Królowej Jadwigi 11). Wiosną 1943 r. razem z A. Pitulą i Czesławem Buczyńskim pseudonim „por. Janina” dokonał aktu sabotażu pałac w nocy dokumenty i kartoteki w biurze Urzędu Pracy (Arbeitsamtu) przy ulicy Łukasińskiego 12. Powyższa akcja miała na celu zdeorganizowanie działań związanych z wywozem Polaków do III Rzeszy.

W kwietniu 1944 r. z rozkazu komendanta T. Sobola udał się do Lwowa w celu uzgodnienia terminu przetrzutu kierowanej przez niego osiemnastoosobowej drużyny do działań partyzanckich w ramach akcji „Burza”. Niestety plany te pokrzyżowało Gestapo. 4 V 1944 r. w Przemyślu nad ranem miała miejsce seria aresztowań. Wśród kilkunastu osób (między innymi dr J. Żaczek, dyrektor szpitala, chirurg) znalazł się także Rożański. W dniu 10 V 1944 r. w siedzibie Gestapo w Przemyślu przy ulicy Krasieńskiego odbyła się rozprawa sądowa zakończona skazaniem aresztowanych na karę śmierci. Po latach tak wspominał ten dzień; „[...] jeden z sędziów niemieckich zapytał: *jak pan się nazywa*. Następnie zanotował dane i zapytał: *urodzony?* Odpowiedziałem 10 V 1923 r. Tu zauważyłem, że coś go zaskoczyło popatrzył na górną część druku, popatrzyłem za nim i zauważyłem datę rozprawy 10 V 1944 r. Zorientowałem się, jaki dzień dzisiaj mamy i jak on jest dla mnie istotny, dzisiaj skończyłem 21 lat [...]”. Na czwartej liście zakładników

z dnia 17 maja obejmującej 27 nazwisk zostało podane następujące „uzasadnienie” wyroku; „za aktywną działalność w organizacji powstańczej”. Aresztowani zostali przewiezieni pociągiem do więzienia Montelupich w Krakowie. Ogłoszenie Gestapo z dnia 24 maja donosiło, iż „za akt sabotażu – próbę wysadzenia mostu na Sanie pod Dubieckiem i zranienie trzech żołnierzy, zostało rozstrzelanych 20 osób z listy z dnia 17 maja 1944 r.” Nazwisko Rożańskiego znajdowało się pod numerem 24. W związku z tym, że zostały zamordowane dwie kolejne osoby z listy, na śmierć czekało pięciu ostatnich skazańców (wśród nich Rożański). Szczęśliwie dla nich, rozpoczęta w lipcu spod Lwowa ofensywa wojsk radzieckich, wymusiła nagłą ewakuację więźniów z Krakowa do obozu koncentracyjnego w Gross-Rosen (Rogoźnica), skąd po krótkim czasie został przeniesiony do filii w Landeshut-Kamienna Góra. Jako więzień skierowany został do morderczej pracy przy budowie okopów i zapór przeciwczołgowych w trudnym skalistogórzystym terenie. W obozie koncentracyjnym Rożański przebywał do końca wojny, a dokładnie do 9 V 1945 r., kiedy na teren obozu wkroczyły wojska radzieckie.

Do Przemyśla powrócił 20 V 1945 r., ważąc nieco ponad 30 kg. Rekonwalescencja trwała kilka miesięcy. W listopadzie 1945 r. zaangażował się w działalność konspiracyjnego Stronnictwa Narodowego, gdzie zajmował się produkcją i kolportażem lokalnego tygodnika „Naród w Walce” (nielegalnego). W roku następnym objął funkcję kierownika okręgu Młodzieży Wielkiej Polski. 23 V 1946 r. miał zostać aresztowany przez Urząd Bezpieczeństwa. Przebywał wtedy przy ulicy Franciszkańskiej w mieszkaniu kierownika organizacyjnego Okręgu Stronnictwa Narodowego w Przemyśle – Zbigniewa Urzyńskiego. Pomimo

ostrzału ze strony funkcjonariuszy UB postanowił ratować się ucieczką. Biegając przez tak zwane „żydowskie miasto” porzucił konspiracyjne materiały. Niestety na ulicy Jagiellońskiej został zatrzymany przez patrol wojskowy i przekazany w ręce UB. Następnego dnia wraz z Urzyńskim, profesorem Władysławem Tutkiem (polonista, prezes Stronnictwa Narodowego w Przemyślu) został odesłany do Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Rzeszowie. Tam był więziony i przesłuchiwany do 20 VII 1946 r., kiedy to jego sprawę przejął Sąd Okręgowy w Przemyślu. Ostatecznie został skazany na jeden rok pozbawienia wolności (prof. W. Tutek – dwa lata, Z. Urzyński – trzy lata). W październiku został warunkowo zwolniony z aresztu, a 4 XII 1946 r. Sąd Okręgowy w Przemyślu skazał go na trzy miesiące więzienia z zaliczeniem okresu aresztowania w wymiar kary (na niski wyrok wpłynął pobyt w obozie koncentracyjnym). Został zrehabilitowany 21 I 1995 r. Po odbyciu kary, w latach 1947–1989 pracował w branży handlowej.

Całe swoje życie poświęcił pracy społecznej na rzecz miasta i regionu. Był autorem licznych publikacji, blisko czterdziestu książek oraz broszur o charakterze historycznym i krajoznawczym. Napisał wiele artykułów, które ukazywały się w wydawnictwach naukowych takich jak „Rocznik Przemyski”, „Studia Przemyskie” czy „Przemyskie Zapiski Historyczne”, gdzie od 1992 r. działał w zespole redakcyjnym. Jego prace drukowane były również na łamach „Życia Przemyskiego”, „Profilu” i „Widnokregu”. We współpracy z historykiem Aleksym Gilewiczem wydał monografię z albumem *Ziemia Przemyska* (wydawnictwo Artystyczno-Graficzne, 1963 r.), a następnie samodzielnie opracował przewodnik turystyczny *Przemysł i okolice* (Wy-

dawnictwo Sport i Turystyka, 1964). Jest autorem hasła *Przemysł w Wielkiej encyklopedii powszechnej* tom XIII suplement (Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1970). W swoich pracach poruszał tematykę obu światowych wojen, a także turystyki w regionie. Jego prace zostały przetłumaczone na język rosyjski i wydrukowane w prasie: „Sowietskij Pogranicznik” (Kijów 1972 r.), „Podwиг” (nr 8, Moskwa 1978 r.), „Pograniczna Zastawa” (autor W. Bielajew, Moskwa 1978 r.). Opracował teksty informacyjne, które zostały umieszczone na zabytkach miasta i okolic (25 tablic fortów przemyskich, 35 tablic zabytków architektury miasta Przemysła). Był także autorem licznych wystaw: „Przemysł podczas I wojny światowej” (wystawa z drukowanym komentarzem historycznym 1994, 1995 r.), „Przemysł w latach II wojny światowej” (wystawa 1995 r.), „Tajemnice przemyskiej twierdzy” (wystawa 1995 r.), „25 lat turystyki polskiej w Przemysłu” (wystawa fotografii i książek, 1973 r.), „100 lat turystyki polskiej w Przemysłu” (wystawa 1976 r.), „Nowa Zelandia” (wystawa etnograficzna ze zbiorów własnych 1976, 1983).

Wielokrotnie udzielał się w mediach ogólnopolskich i lokalnych. We wrześniu 1973 r. wystąpił w telewizji czechosłowackiej. Był współtwórcą filmów dokumentalnych i fabularnych: *Przemysł* (1969 r.), *Z biegiem Sanu* (1972 r.), *Fort XIII* (reżyseria Grzegorz Królikiewicz 1983 r.). Oprócz umiejętności pisarskich posiadał zdolności aktorskie, które rozwijał, występując w teatrze „Fredreum”. Był również autorem sztuki *Szwejk w Przemysłu* (sztuka teatralna w trzech aktach, reżyseria J. Rożański, Z. Stypułkowski, premiera 1980 r.), opartej na motywach powieści Jarosława Hászka *Przygody dobrego wojaka Szwejka*. Swoim komentarzem opatrzył takie spektakle, jak *Królowa*

Przedmieścia, (maj 1977 r.), *Z Przemysła do Preszowy* (czerwiec 1978 r.).

Zapraszany był również na liczne spotkania autorskie i prelekcje, głównie o tematyce związanej z dziejami Przemysła i okolic (m. in. przez Instytut Historii Państwowej Akademii Nauk – Warszawa 1965 r., Polskie Towarzystwo Historyczne – Warszawa 1975 r., Politechnikę Krakowską – 1978 r., Muzeum Archeologiczne – Poznań 1980 r.), a także do przemyskich szkół i jednostek wojskowych.

Należał do licznych towarzystw i organizacji. Od 1946 r. działał w Polskim Związku Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych. W 1947 r. wstąpił do Stronnictwa Demokratycznego, z ramienia którego przez trzy kadencje (1969–1973, 1978–1982, 1984–1988) zasiadał w przemyskiej Miejskiej Radzie Narodowej – w Komisji Kultury. W 1988 r. został wybrany do Wojewódzkiej Rady Narodowej. Od 1949 r. należał do Związku Bojowników o Wolność i Demokrację. W 1953 r. związał się z Polskim Towarzystwem Prehistorycznym oraz Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym. Działając w PTTK początkowo pełnił funkcję członka zarządu, a w latach 1957–1958 prezesa. W tym czasie redagował pismo „Turystycznym Szlakiem” (ukazało się 20 numerów), a w latach 1963–1967 – „Z Naszej Ziemi” (8 numerów). W 1954 r. został członkiem Polskiego Towarzystwa Archeologicznego. Od 1957 r. związany był z Towarzystwem Przyjaciół Nauk, gdzie działał aktywnie aż do śmierci (skarbnik, członek zarządu). Od 1960 r. należał do Polskiego Towarzystwa Historycznego (członek zarządu, kierował sekcją wydawniczą przemyskiego oddziału PTH). W 1975 r. przystąpił do Towarzystwa Przyjaciół Przemysła i Regionu, a w 1982 r. do Stowarzyszenia Autorów Pol-

skich. Od 1986 r. działał w Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Rzeszowie. Był również członkiem Przyjaciół Przemysła i Fortyfikacji.

Za walkę z hitlerowskim okupantem został wielokrotnie odznaczony: Odznaka Grunwaldzka – 1957 r.; Medal Zwycięstwa i Wolności – 1959 r.; Krzyż Armii Krajowej – 1970 r.; Krzyż Partyzancki – 1972 r.; Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski – 1977 r.; Krzyż Oświęcimski – 1986 r.; Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski – 1988 r. Otrzymał również odznaczenia za działalność kulturalną i turystyczną: Złoty Medal za Zasługi w Kulturze Fizycznej – 1960 r.; Odznaka Zasłużony Działacz Turystyki – 1963 r.; Złota Odznaka za Opiekę nad Zabytkami – 1975 r.; Odznaka Zasłużony Działacz Kultury – 1978 r.; Wpis do Księgi Zasłużonych dla Województwa Przemyskiego – 1976 r.; Nagroda Indywidualna Przewodniczącego Głównego Komitetu Turystyki I Stopnia – 1982 r. Złota Odznaka Honorowa – Zasłużony Popularyzator Wiedzy – 1984 r.; Srebrny Medal Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej – 1987 r.; Wpis do Księgi Zasłużonych dla Miasta Przemysła – 1988 r.

Od 1950 r. był żonaty ze Stanisławą (z domu Solską). Miał dwoje dzieci Barbarę i Wojciecha. Pochowany na Cmentarzu Wojskowy w Przemysłu, kwatera Żołnierzy Armii Krajowej.

Twórczość: *Przemysł–Krasieczyn–Dubiecko*, Kraków 1963; *Forty Przemyskie*, Kraków 1964; *Twierdza Przemysł*, Warszawa 1966; *Przemysł*, Kraków 1967; *Krasieczyn*, Kraków 1967; *Przemysł w I wojnie światowej*, Przemysł 1969; *Dubiecko*, Rzeszów 1970; *Przemysł i okolice*, Warszawa 1972; *Krasieczyn – wieś lotniskowa*, Rzeszów 1974; *Przemysł*, Kraków 1975; *Krasieczyn*, Kraków 1975; *Turystycznym szlakiem*, Przemysł 1975; *Forty Twierdzy Przemysł*, Przemysł 1977; *Przemysł i okolice*, Warszawa 1977; *Słonne*,

Przemyśl 1980; *Forty Twierdzy Przemyśl*, Przemyśl 1980; *Przemyśl-Krasiczyn-Forty*, Rzeszów 1980; *Województwo przemyskie*, Rzeszów 1982; *Dubiecko i okolice*, Rzeszów 1982; *Fall Barbarossa nad Sanem*, Rzeszów 1982; *Twierdza Przemyśl*, Rzeszów 1983; *Lubaczów i okolice*, Rzeszów 1983; *E-22 przez Bramę Przemyską*, Rzeszów 1986; *Przemyśl i okolice*, Warszawa 1986; *Przemyśl i okolice*, Warszawa 1988; *Forty Przemyskie*, Przemyśl 1993; *Przemyśl*, Przemyśl 1993; *Tajemnice Przemyskiej Twierdzy*, Przemyśl 1995; *Przewodnik historyczno-turystyczny*, Przemyśl 1999; *Tajemnice Twierdzy Przemyskiej*, Przemyśl 2000; *Oblężenie miasta 1648* [w:] *Tysiąc lat Przemyśla*, Przemyśl 1961, s. 52–53; *Przemyślaczy przeciw St. Leszczyńskiemu*, ibidem, s. 55–57; *Wyjątek ze statutu cechu krawieckiego*, ibidem, s. 61–62; *Rakoczy pod Przemyślem*, ibidem, s. 77–78; *Żegluga na Sanie w XVI i XVII wieku*, ibidem, s. 79–80; *Kłęska Tatarów pod Przemyślem*, ibidem, s. 93–96; *Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze*, ibidem, s. 208–211; *Wędrujemy szlakami turystycznymi*, ibidem, s. 211–214; *Sport i Turystyka* [w:] *Miasto i powiat Przemyśl w Polsce Ludowej*, Przemyśl 1973, s. 283–300; *Słownik geograficzno-historyczny powiatu przemyskiego*, ibidem, s. 363–371; *Prawobrzeżny Przemyśl od 28 IX 1939 r. do 28 VI 1941 r.*, „Przemyskie Zapiski Historyczne”; *Przemyśl w latach drugiej wojny światowej* [w:] *Tysiąc Lat Przemyśla*, Przemyśl 1974, t. 2, s. 351–436; *Sto lat turystyki polskiej w Przemyślu*, „Rocznik Przemyski” 1978, t. 19–20, s. 177–212; *Twierdza nad Sanem*, „Profile” 1973, nr 3–4; *Przemyśl w dniach września*, „Widnokrag” 1970, nr 36; *Zwiedzamy Przemyśl*, „Poznaj Swój Kraj” 1982, nr 2; *Twierdza*, ibidem, Zbigniew Ziembowski [współaut.], *Przemyśl sławny jak Verdun*, „Widnokrag” 1965, nr 15, s. 2; *Martyrologia przemyslan w II wojnie światowej*, „Biuletyn Organizacyjny-Pax” 1989, nr 8, s. 24–35; *Poczta Lotnicza i Balonowa w Twierdzy Przemyśl*, „Informator Filatelistyczny” 1989; *Przemyśl*, „Almanach Polonii” 1981; Teodor Cais [współaut.], *Plan miasta Przemyśla*, Przemyśl 1957; Mariusz Bukalski [współaut.], *Plan fortów przemyskich*, Przemyśl 1993; *Słów parę o baszcie przemyskiego zamku*, „Życie

Przemyskie” 1967, nr 1, s. 8; *Szpieg*, ibidem, 1967, nr 3, s. 7; *Zakładnicy*, ibidem, 1967, nr 4, s. 4; *Tajna poczta*, ibidem, 1967, nr 7, s. 7; *Urowadzenie z klasztoru*, ibidem, 1967, nr 8, s. 7; *Bombardowanie zamku przemyskiego*, ibidem, 1968, nr 3, s. 7; *Pamiętna niedziela*, ibidem, 1968, nr 4, s. 7; *Nieznajoma z „Deutscher Hof”*, ibidem, 1968, nr 9, s. 7; *Murzyn Andrzeja Fredry*, ibidem, 1968, nr 13, s. 7; *W miesiącu pamięci*, ibidem, 1968, nr 17, s. 4; *Likwidacja zdrajcy*, ibidem, 1968, nr 18, s. 7; *Okolice Przemysła*, ibidem, 1968, nr 21, s. 8; *Fort-Helicha*, ibidem, 1968, nr 22, s. 8; *Przez fort VII do Krasieczyna*, ibidem, 1968, nr 24, s. 8; *Nad bieszczadzkie morze*, ibidem, 1968, nr 25, s. 8; *Na szczyt wzgórza „Kopystańka”*, ibidem, 1968, nr 26, s. 8; *Sanem z Krasieczyna do Przemysła*, ibidem, 1968, nr 27, s. 8; *Przez „Bukowy Garb” do Krzywicy*, ibidem, 1968, nr 28, s. 8; *Na Helusz*, ibidem, 1968, nr 29, s. 8; *Nizinny szlakiem*, ibidem, 1968, nr 30, s. 8; *Przez Rybotycze do Birczy*, ibidem, 1968, nr 31, s. 8; *Legendarny fort XIII*, ibidem, 1968, nr 32, s. 8; *Żółtym szlakiem do Pruchnika*, ibidem, 1968, nr 33, s. 8; *Awanturnik z Dubiecka*, ibidem, 1968, nr 34, s. 7; *Jan Gwalbert Pawlikowski a Medyka*, ibidem, 1968, nr 35, s. 6; *Akcja „San”*, ibidem, 1968, nr 51, s. 6; *Udział przemyslan w spiskach galicyjskich*, ibidem, 1969, nr 40, s. 7; *W okopach oblężonej twierdzy*, ibidem, 1970, nr 8–16; *Gość z „Deutsch-Przemysł”*, ibidem, 1971, nr 25, s. 4–5; *Przygotowania do ataku*, ibidem, 1971, nr 26, s. 4–5; *Hasło „Dortmund”*, ibidem, 1971, nr 27, s. 4–5; *22 czerwca 3. 30*, ibidem, 1971, nr 28, s. 4–5; *Walki o most kolejowy*, ibidem, 1971, nr 29, s. 4–5; *Kontratak*, ibidem, 1971, nr 30, s. 4–5; *Zbrodniarze w mundurach*, ibidem, 1971, nr 31, s. 4–5; *Trudne dni*, ibidem, 1971, nr 32, s. 4–5; *Porażka „Rudobrodego”*, ibidem, 1971, nr 33, s. 4–5; *Naloty przeżywaliliśmy codziennie*, ibidem, 1971, nr 35, s. 1; *Znaczenie przemyskiego mostu kolejowego w planie „Barbarossa”*, ibidem, 1972, nr 26, s. 5; *We wrześniu także wróg ponosił klęski*, ibidem, 1972, nr 37, s. 4–5; *„Mnożyły się coraz bardziej w Europie koleje żelazne..”*, ibidem, 1972, nr 44, s. 4; *Z pierwszych lat kolei*, ibidem, 1972, nr 45, s. 4; *Śladami Szwajjka*, ibidem, 1973, nr 7, s. 5; *Początek dało Towarzy-*

stwo Łyżwiarskie i Łodziowe, ibidem, 1973, nr 11, s. 5; *Od „Kółka piechurów” do pięciu schronisk Przemyskiego Towarzystwa Narciarzy*, ibidem, 1973, nr 14, s. 5; *Piękno naszej ziemi w literaturze*, ibidem, 1973, nr 17, s. 5; *Żołnierz czterech frontów*, ibidem, 1973, nr 20, s. 4–5; *W Polsce Ludowej*, ibidem, 1973, nr 23, s. 4–5; idem, *22 czerwca 1941 r.*, ibidem, 1973, nr 25, s. 4; *30 lat temu na „Małym Ryneczku”*, ibidem, 1974, nr 1, s. 5; *Od Pogórza Przemyskiego do Roztocza*, ibidem, 1974, nr 19, 21, 23, s. 6; *Aktualności patyną pokryte*, ibidem, 1974, nr 1–45, s. 8; *Rozbójnik z magnackiego rodu*, ibidem, 1975, nr 6, s. 4–5; *Twierdza, „Poznaj Swój Kraj”* 1982, nr 2, s. 18–21; *Przemysł-trzeci po Antwerpii i Verdun*, „*Życie Przemyskie*” 1983, nr 25, s. 1; *Jaroslawa Haszka powiązania z Przemyślem*, ibidem, 1983, nr 25, s. 6; *Z Naszej Ziemi*, ibidem, 1983, nr 27–35, s. 10; *Tryptyk wrześniowy*, ibidem, 1983, nr 36, s. 10; *Tak wybierano tuż przed wojną*, ibidem, 1988, nr 27, s. 21; *Wyzwolenie Przemyśla w 1918 roku*, „*Integracja*” 1991, nr 7, s. 21; *Obóz Narodowy w Przemyśle*, „*Rocznik Przemyski*” 1992, t. 28, s. 241–266; *Działalność Niemieckiej Tajnej Policji Państwowej na terenie Przemyśla i okolicy*, „*Studia Przemyskie*” t. 1: 1993, s. 171–194; *Pierwsza porażka Barbarossy*, „*Życie Przemyskie*” 1971, nr 25–33; *Sport i turystyka [w:] Miasto i powiat Przemyśl w Polsce Ludowej*, Przemyśl 1973, s. 233–300; *Mało znane dzieje konspiracji 1940–1944*, „*Życie Przemyskie*” 1988–1989.

Źródła i opracowania

Źródła: Materiały ze zbiorów rodziny Rożańskich i Dumów; Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie, Akta w sprawie wniosku Jana Rożańskiego o odszkodowanie za niesłuszne aresztowanie, sygn. 101/34, k. 1–30; Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Biuro „C”, *Informator o Nielegalnych Antypaństwowych Organizacjach i Bandach Zbrojnych Działających w Polsce Ludowej w latach 1944–1956*, Warszawa 1964, Lublin 1993; IPN Oddział w Rzeszowie, Charakterystyka Nr 4 nielegalnej działalności Rzeszowskiego Okręgu Stronnictwa Narodowego, sygn. 05/9, k. 40–41, 77, 92–93, 195; Archiwum Polskiego Towarzy-

stwa Turystyczno-Krajoznawczego w Przemyślu, Książka protokołów oddziału PTTK – Przemyśl 15.05.1950 – 6.05.1959; IPN Oddział w Rzeszowie, Akta nadzoru w sprawie Władysław Tutek i inni, sygn. 108/1148, k. 3–5, 9. 11-12, 17–19.

Opracowania: G. Balicka, *Jan Rożański. Bibliografia przedmiotowo-podmiotowa*, Przemyśl 1998; K. Szybiak, *Jan Rożański (1923–2005)*, „Biuletyn Informacyjny Towarzystwa Przyjaciół Nauk” 2004, nr 9, s. 79–80; *Tysiąc Lat Przemyśla*, Warszawa 1974, t. 2; P. Guttman, *Ruiny Twierdzy Przemyśl, czyli przepustka do kultury*, „Kurier Polski” 1987, nr 153, s. 5; K. Bortnik, *Rożański Jan* [w:] *Słownik biograficznym działaczy oświaty, kultury i nauki województwa podkarpackiego*, pod red. K. Szmyda i A. Meissnera, Rzeszów 2011 [w druku]; L. Mazan, *Rozmowy w drodze*, „Gazeta Południowa” 1975, nr 190, s. 4; J. Rożański, *Obóz Narodowy w Przemyślu*, „Rocznik Przemyski” 1992, t. 28, s. 241–266; J. Miszczak, *Po Przemyślu – tropami wojaka Szwejka*, „Echo Dnia” 1987, nr 56, s. 9; *Jan Rożański*, „Nasz Przemyśl” 2005, nr 5, s. 22; W. Orłowski, *Żyję swoim miastem*, „Tygodnik Demokratyczny” 1974, nr 30, s. 12–13; *Przemyski Cicerone*, „Widnokrąg” 1967, nr 35, s. 2; M. Godos, *Kochał Przemyśl*, „Życie Podkarpackie” 2005, nr 18, s. 24; *Jan Rożański*, „Nowiny” 2005, nr 82, s. 2; Z. Kubrak, *Służba społeczna historyków. Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Przemyślu 1928–2003*, Przemyśl 2006; *Z umiłowania rodzinnego miasta*, „Życie Przemyskie” 1982, nr 17, s. 6; *125 lat Fredreum. Kontynuacja wydawnictwa „100 lat Fredreum” 1969–1994*, Przemyśl 1994; J. Stachiewicz, *Twierdza Przemyśl*, „Nowiny” 1985, nr 102, s. 6; *Sztuka i kultura Przemyśla i okolicy. Materiały do bibliografii*, Przemyśl 2002; Z. Felczyński, *Kronika Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu 1909–1979* [w:] *Siedemdziesiąt lat Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu 1909–1979*, Przemyśl 1979, s. 195–276; J. Sawajner, *Pasjonat Przemyśla*, „Kurier Polski” 1983, nr 190, s. 4; Z. Nawrocki, *Zamiast wolności. UB na Rzeszowszczyźnie 1944–1949*, Rzeszów 1998; Z. Wawszczak, *Pan Jan z „Komisu”*, „Nowiny” 1981, nr

170, s. 4; *Sprawozdania z pracy Zarządu Oddziału PTH w Przemyślu, (lata 1976–2003)*, Przemyśl 1978–2003; J. Woś, *Album dla wnuka*, „Nowiny” 1994, nr 131, s. 4; J. Rożański, *Narodowa Organizacja Wojskowa – Armia Krajowa w Przemyślu (1939–1945)*, „Przemyskie Zapiski Historyczne” R. 10: 1994, s. 89–90; J. Woś-Nyczkowa, *Wplątany w historię*, „Profile” 1989, nr 9, s. 3–5; *Wyróżnieni medalami Brunatnego Niedźwiedzia*, „Życie Przemyskie” 1987, nr 51–52, s. 14; J. Rożański, *25 lat Oddziału PTTK w Przemyślu*, Przemyśl 1975; A. Kunysz, *Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej. Zarys monograficzny*, Przemyśl 1984; *Jan Rożański – laureatem nagrody Przewodniczącego GKT*, „Życie Przemyskie” 1982, nr 38, s. 3; A. Kunysz, *W służbie kultury i regionu. Rzecz o muzeum w Przemyślu*, Przemyśl 1989; Z. Ziembowski, *Nasz laureat*, „Pogranicze” 1996, nr 23, s. 1, 10; D. Iwaneczko, *Urząd Bezpieczeństwa w Przemyślu 1944–1956*, Rzeszów 2004; L. Mazan, *Szwejk na polskich ścieżkach*, „Nowiny” 1979, nr 180, s. 5; *Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemyślu. Informacja o stanie Towarzystwa i działalności Zarządu w okresie od 1 maja 1994 do 31 marca 1995*, Przemyśl 1995, Z. Ziembowski, *Autor „Twierdzy”... Wybieramy przemyslanina roku*, „Życie Przemyskie” 1972, nr 41, s. 4; *Sprawozdania z posiedzeń naukowych oraz działalności Towarzystwa Przyjaciół Nauk i innych towarzystw naukowych i kulturalnych miasta Przemyśla, (z lat 1964–1969)*, Przemyśl 1965–1970; E. Teodorczyk, *Najpiękniejsze, że grają*, „Profile” 1979, nr 9, s. 29–30; J. Rożański, *Przemyśl w latach drugiej wojny światowej [w:] Tysiąc Lat Przemyśla*, Przemyśl 1974, t. 2, s. 351–436; *Jan Rożański laureatem najwyższej nagrody Przewodniczącego GKT*, „Życie Przemyskie” 1982, nr 38, s. 3.

Fotografie: Z prywatnych zbiorów rodzinnych.